

Bruk av IKT i spesialundervisninga

Terje Mølster
Høgskolen i Innlandet

Ny kunnskap i dag - ny praksis i morgen
2017

Kvifor er dette viktig?

The reason for the importance of ICT in special needs education is a consequence of the many innovations that have occurred in the ways in which technology can support children with special needs

(Lani Florian, 2004)

Fokus

- *I kva grad blir IKT brukt i spesialundervisninga?*
- *Korleis opplever elevane og lærarane IKT-bruken?*

IKT og læring

- Styresmaktene har tru på at bruk av IKT kan støtte læring

- Grunnleggende ferdigheit i Kunnskapsløftet
- Profesjonsfagleg digital kompetanse for lærarane
- Ny digitaliseringsstrategi frå regjeringa [Framtid, fornyelse og digitalisering](#):

I forbindelse med tilpasset opplæring, inkludert spesialundervisning, vil digitale verktøy og læremidler kunne være et bidrag til bedre inkludering og høyere læringsutbytte og det kan være et hinder for det samme

Ny kunnskap i dag - ny praksis i morgen
2017

Kunnskapsdepartementet

Strategi

Framtid, fornyelse og digitalisering

Digitaliseringsstrategi for grunnsopplæringen 2017-2021

Kva med IKT og inkludering?

- *ICT's potential for improving quality of life, reducing social exclusion and increasing participation is internationally recognised, as are the social, economic and political barriers that inaccessible ICT can create* ([ICT4I-prosjektet](#), The European Agency for Development in Special Needs Education, 2013)
 - I den norske delen av prosjektet kjem det fram at det er lite fokus på bruk av IKT for inkludering i norsk skule
- Statped gjer ein aukande innsats for [inkluderande bruk av teknologi](#)
 - *For tiden planlegger Statped et forskningsprosjekt sammen med Universitetet i Agder, der vi ønsker å undersøke om bruk av nettbrett i undervisningen vil øke deltagelse i klassens fellesskap og derved bidra til økt læringsutbytte for elever med særlige behov.*

SPOT 2017

SPOT er Statpeds årlige konferanse om spesialpedagogikk og teknologi.

SPOT 2017 arrangeres på Lillestrøm 21. og 22. november 2017.

SPOT er en praktisk konferanse som skal inspirere, gi oversikt, øke kompetansen og være en plass for å dele erfaringer. Konferansen er for deg som bruker teknologi i opplæringen. Den er for lærere, barnehagelærere, PPT, skoleledere, fagpersoner ved universiteter, høgskoler og i helsesektor og for foreldre.

Kva veit vi om IKT og inkludering?

- Lite forskning å finne om norsk skule på dette feltet
- Ei undersøking av erfaringar med bruk av nettbrett/pc i grunnleggande lese- og skriveopplæring:
 - *Noen informanter opplever også at bruken av nettbrett og/eller pc i undervisningen bidrar til et mer inkluderende klassemiljø. Dette settes i sammenheng med at flere elever opplever mestring gjennom bruk av nettbrett og/eller pc, og at flere elever nå får produsert og vist frem noe de er stolte av. Et mer inkluderende klassemiljø relateres også til at elevene i mindre grad tas ut av klassefelleskapet som følge av økt tilpasset opplæring i klasserommet, og at kommunikasjonen med og tilbakemeldingene fra læreren én-til-én bidrar til å redusere negativ stigmatisering av medelever. ([Rambøll 2016](#))*

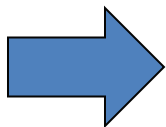
Forsking på IKT og inkludering

- Ein dansk studie har testa eit didaktisk design med fokus på elevar med skrivevanskar. Studien indikerar at det er ein positiv samanheng mellom inkludering og læringsutbytte (Svendsen 2017)
- Andre forskarar hevdar også IKT har potensial til å fremje inkluderande opplæring (Beacham og McIntosh 2014, Florian og Hegarty 2004, Brodin 2010, Florian 2004, Abbott 2007, Josjö 2013)

Survey om IKT-bruk

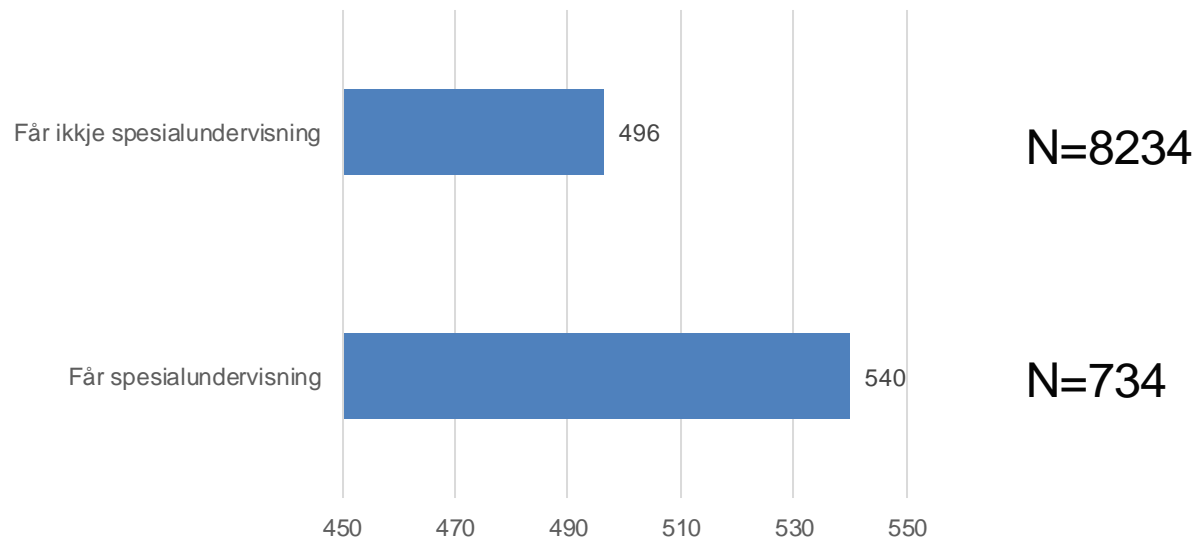
1. Kor ofte brukar du datamaskin i faget norsk?
2. Kor ofte brukar du datamaskin i faget matematikk?
3. Kor ofte brukar du datamaskin til å presentere for klassen?
4. Kor ofte brukar du datamaskin til å skrive oppgåver?
5. Kor ofte brukar du datamaskin til å lage egne notat?
6. Kor ofte brukar du datamaskin til å samarbeide med andre elevar?
7. Kor ofte brukar du datamaskin til å kommunisere med læraren?

Svarkategoriar: aldri, nokre gonger i månaden, ein gong i veka, fleire gonger i veka, dagleg

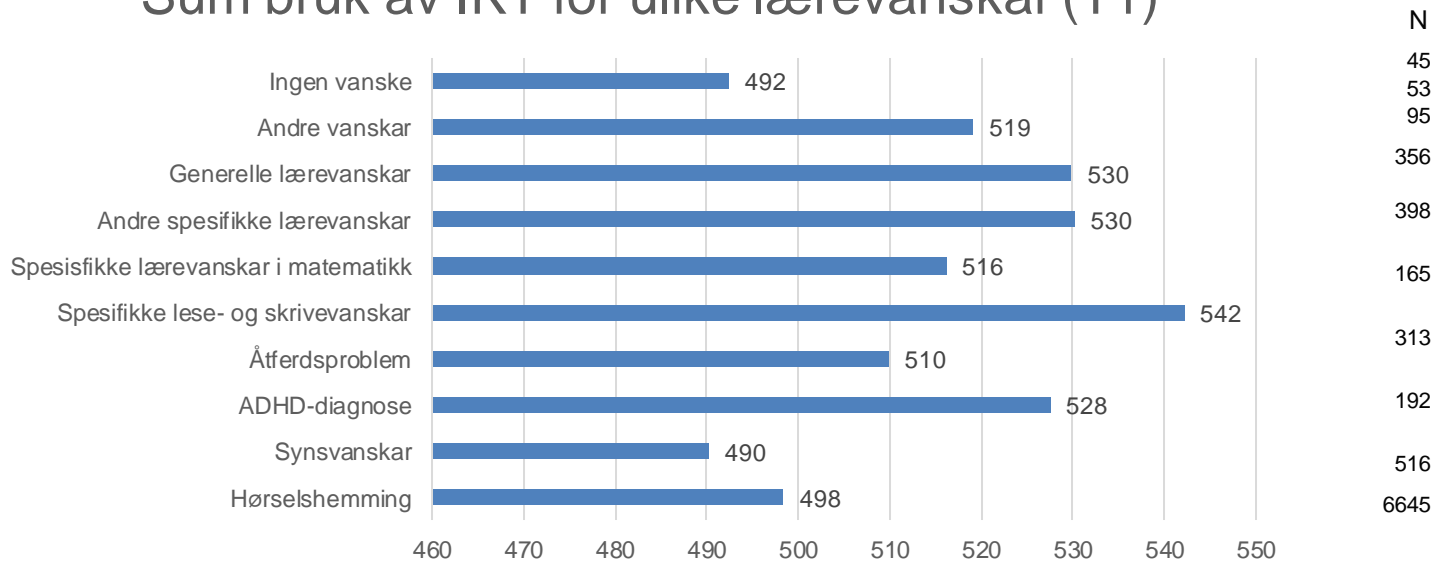

Sum IKT-bruk = sumskår spørsmål 1-7 (faktor)

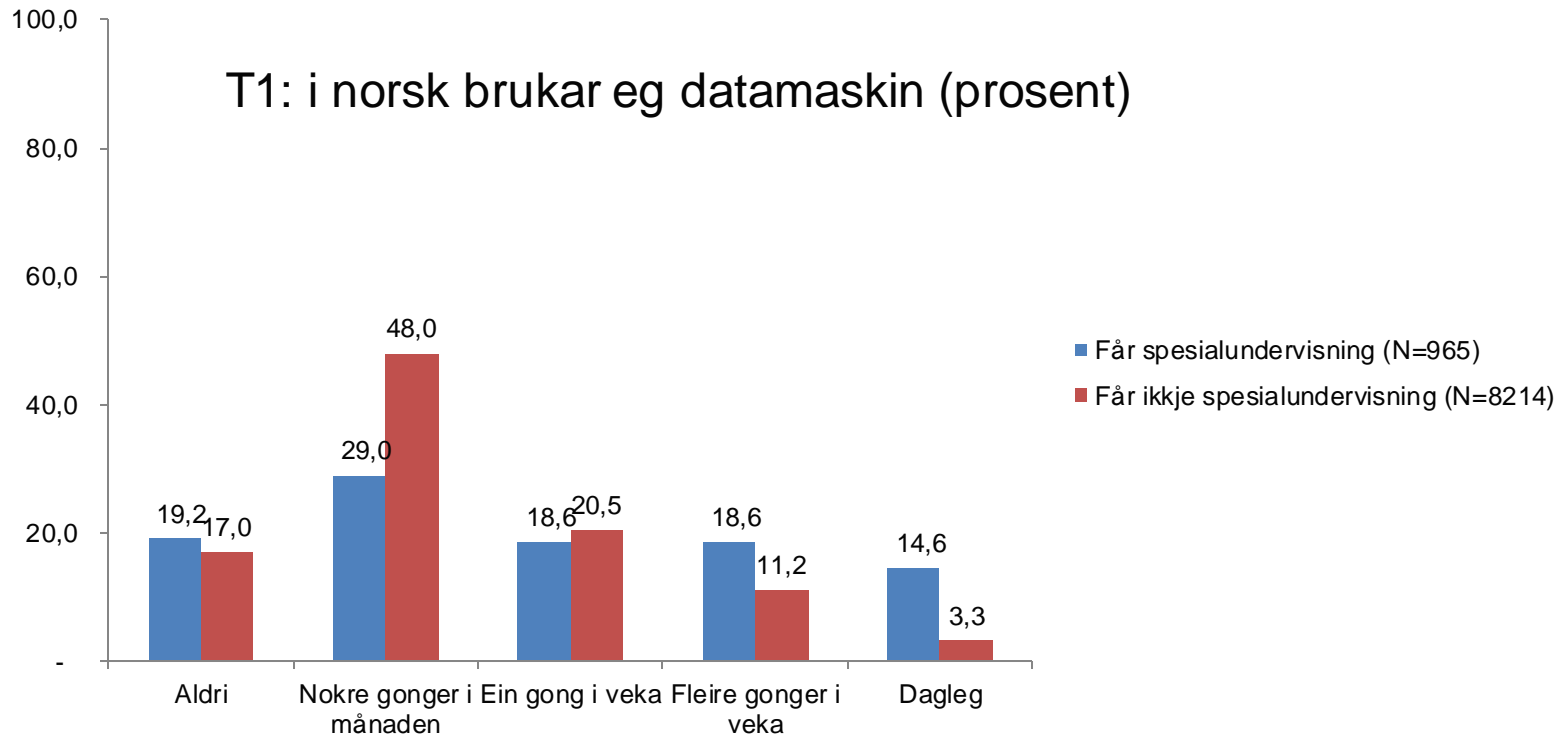
Sum bruk av IKT – med og utan spesialundervisning

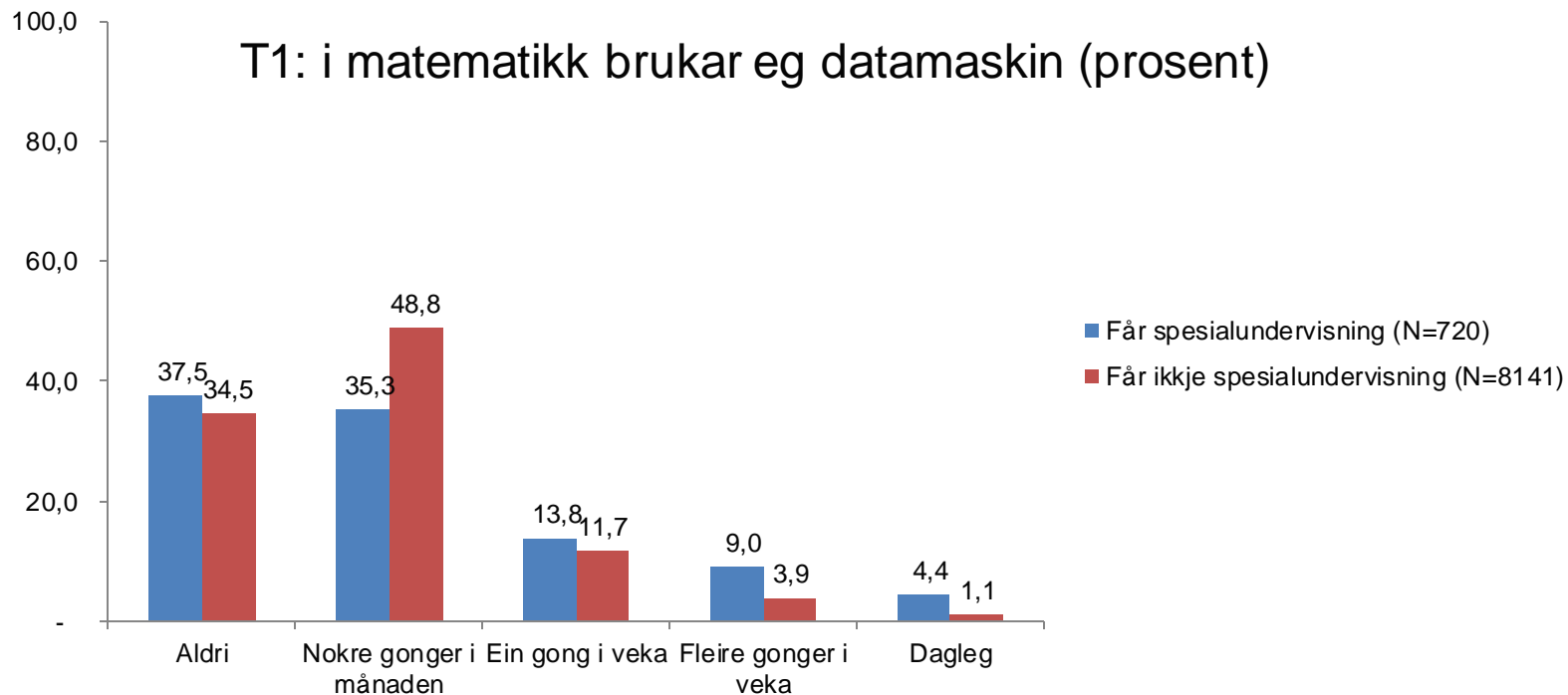
Sum bruk av IKT for ulike lærevanskar (T1)

T1: i norsk brukar eg datamaskin (prosent)

T1: i matematikk brukar eg datamaskin (prosent)

Klasseromsobservasjoner

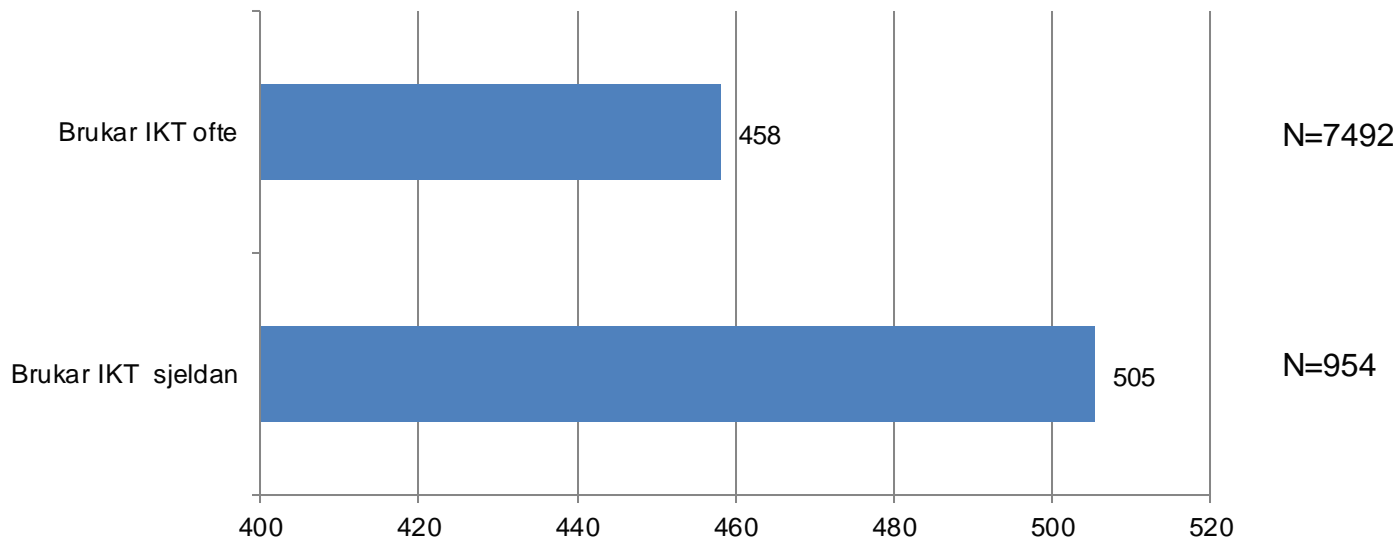
Talet på punkt-observasjoner	Talet på observasjoner der eleven brukte datamaskin	Prosent observasjoner med datamaskin
7673	364	4,75

N= 165

Metode: Time-Sample Measures of Behaviour (Haug, 2012; Powell, Martindale, & Kulp, 1975)

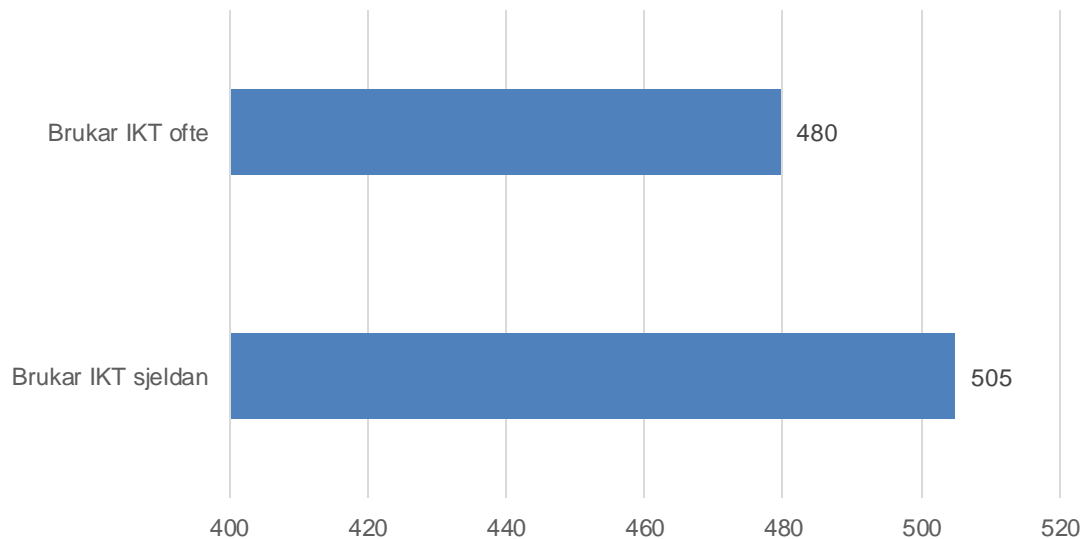
Kvart femte minutt vart det kryssa av om fokus-eleven brukte datamaskin

IKT-bruk og skulefaglege prestasjonar

Omfattar alle elevane

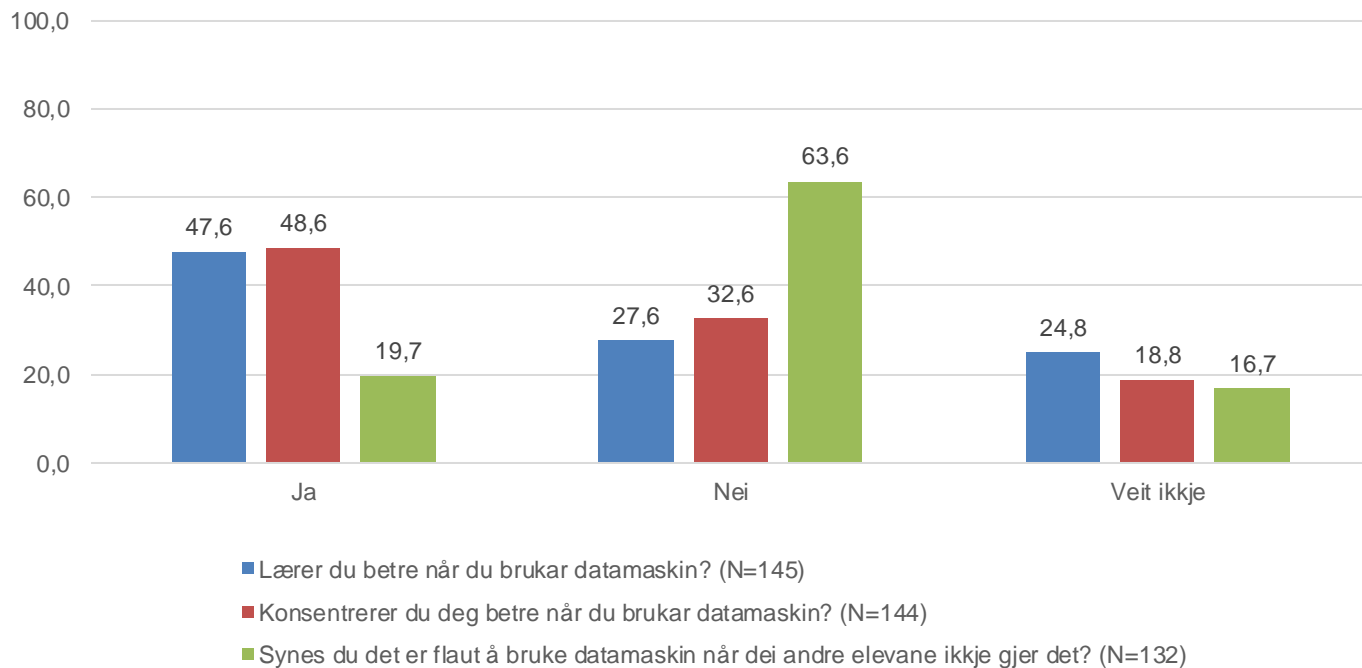
IKT-bruk og skulefaglege prestasjonar

Elevar som får spesialundervisning

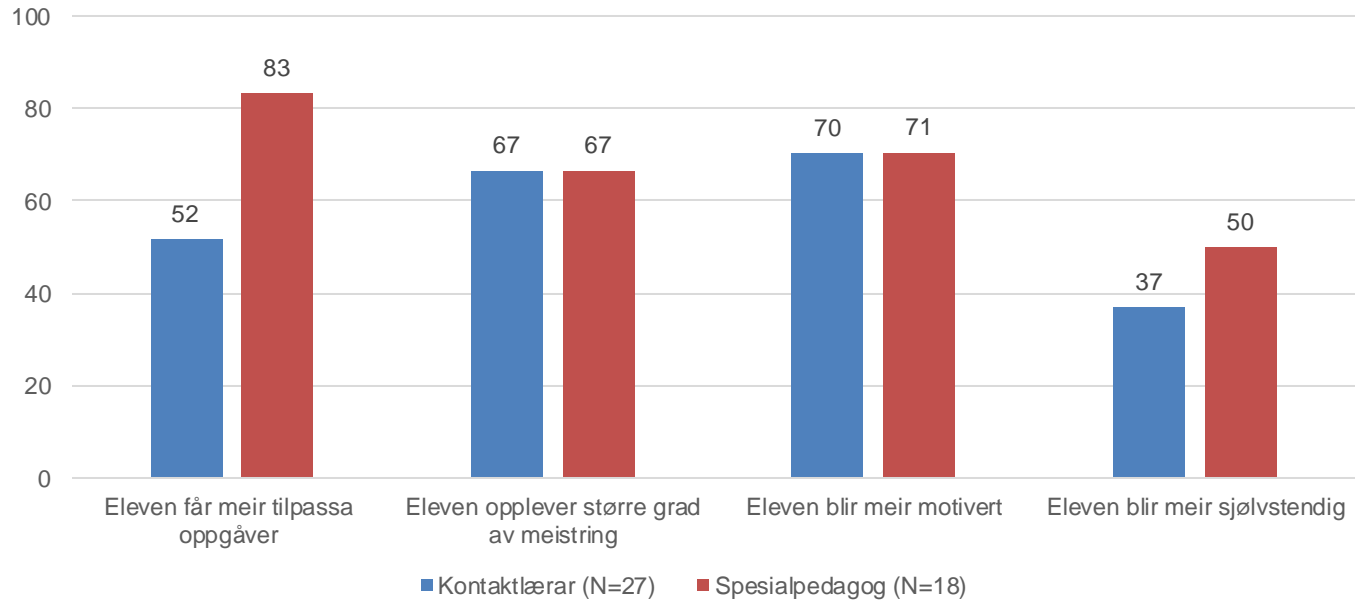
Ny kunnskap i dag - ny praksis i morgen
2017

Korleis opplever elevane IKT-bruken?

Lærarane si oppleving av IKT

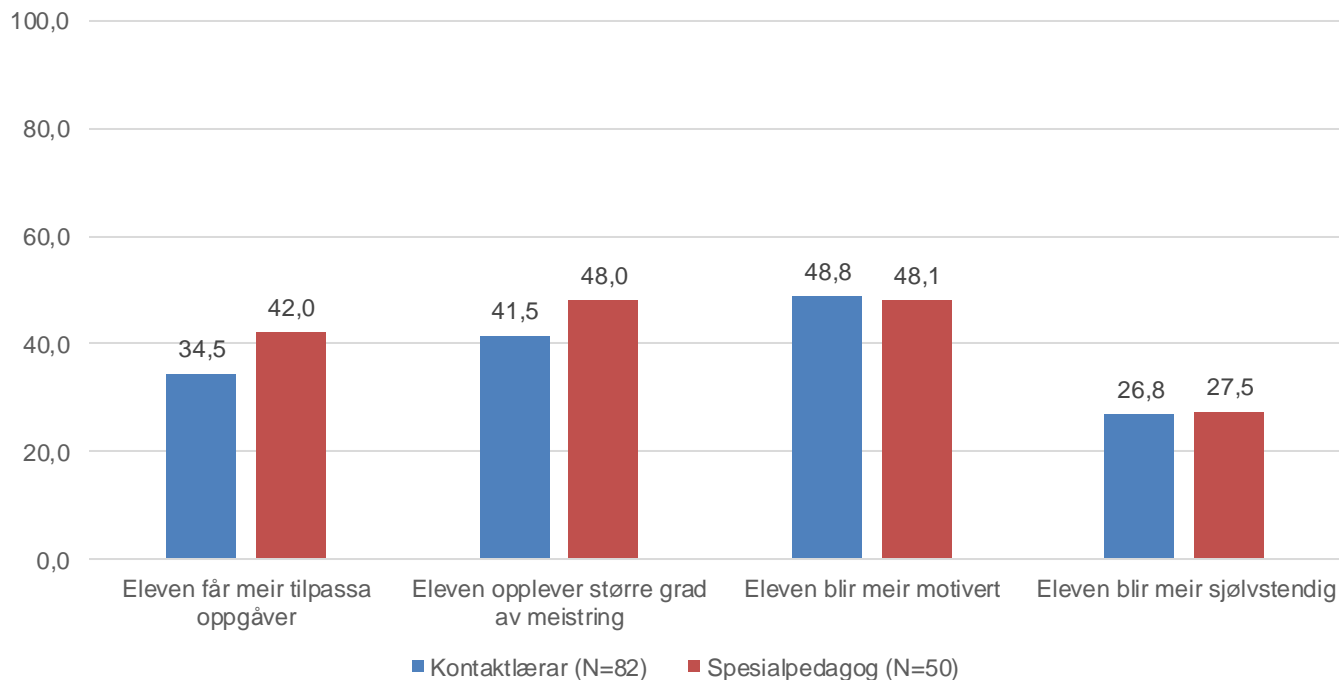
Spesifikke
lese- og
skrivevanskar

Prosentvis del av lærarane som er heilt eller delvis samde i påstandane

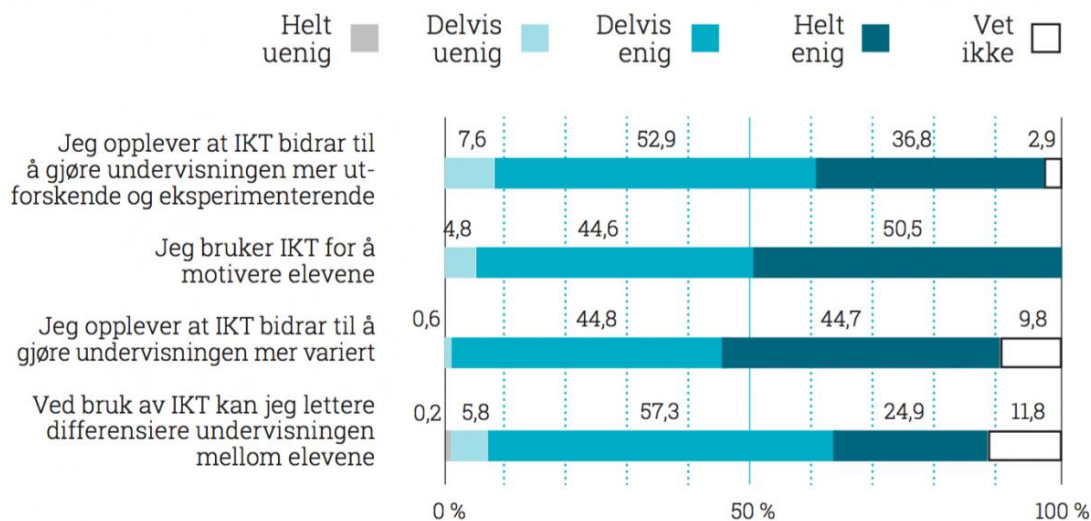
Lærarane si oppleving

Andre lære-
vanskar

Ny kunnskap i dag - ny praksis i morgen
2017

Korleis opplever lærarane IKT-bruken?

[Monitor Skole 2016](#), 135 lærar på 9. trinn

Ny kunnskap i dag - ny praksis i morgen
2017

Spesialpedagogane sin kompetanse

Påstandar	Heilt eller delvis einig	Heilt delvis ueinig
Digitale verktøy er godt integrert i undervisninga for elevar som får spesialundervisning	20	9
Eg har god kompetanse i bruk av IKT for elevar som får spesialundervisning	20	9
Det spesialpedagogiske teamet har god kompetanse i bruk av IKT for elevar som får spesialundervisning	20	8
Lærarar som ikkje er med i det spesialpedagogiske teamet har god kompetanse i bruk av IKT for elevar som får spesialundervisning	13	15
Elevane har tilgang til digitale verktøy/metodar som er nyttige for den lærevansken dei har	12	7
Elevane får opplæring i bruken av IKT for sine lærevanskar	22	7
Bruk av IKT fører til auka læringsutbytte for elevar som får spesialundervisning	26	3
Bruk av IKT i spesialundervisninga fører til auka integrering	21	8
Skulen har ein plan for integrering av IKT i spesialundervisninga	17	12

Oppsummering

- IKT blir lite brukt i spesialundervisninga
- SU-elevar brukar IKT meir enn dei andre elevane
- Dei som brukar IKT ofte skårar lågare på læringsutbytte enn dei som brukar det sjeldan, men skilnaden er mindre for SU-elevar
- Om lag halvparten lærarane er positive til IKT-bruk i spesialundervisninga
- Eit fleirtal av lærarane er positive til IKT-bruk for elevar med lese- og skrivevanskar
- Om lag halvparten av SU-elevane meiner dei konsentrerer seg betre og lærer meir med datamaskin
- Ein av fem SU-elevar synest det er flaut å bruke datamaskin når dei andre ikkje gjer det
- Spesialpedagogane meiner dei har god kompetanse i bruk av IKT i spesialundervisning

Drøfting

- Kva er årsakene til at IKT, tilsynelatande, blir lite brukt i spesialundervisninga?
- Korleis skal vi tolke det faktum at SU-elevar brukar IKT meir enn dei andre
- Mange hevdar at IKT kan fremje ei meir inkluderande opplæring. Fins det ei forståing for dette i praksisfeltet?